

Spór o człowieka – spór o przyszłość świata
Symposium Sekcji Polskich Teologów Moralistów
i Sekcji Katolickiej Nauki Społecznej
(Zakopane, 9-11 czerwca 2003)

Sekcja Polskich Teologów Moralistów wraz z Sekcją Katolickiej Nauki Społecznej zorganizowała w Zakopanem w dniach 9-11 czerwca 2003 roku spotkanie naukowe na temat: „Spór o człowieka – spór o przyszłość świata. Od bł. Jana XXIII do Jana Pawła II”

Organizatorzy, obierając tę problematykę, kierowali się przeświadczeniem, że współczesny spór kulturowy (cywilizacyjny) bywa opisywany na różnych płaszczyznach. Jeśli jednak przyjrzeć się mu bliżej, to wydaje się, że można znaleźć dla niego wspólny mianownik: jest nim spór o człowieka; o to, kim jest, jakie jest jego miejsce w świecie, jakie jest jego przeznaczenie. Jest rzeczą oczywistą, że ten spór nie może nie obchodzić współczesnej teologii moralnej, a także katolickiej nauki społecznej. Albowiem bez antropologii, bez integralnej wizji człowieka, a także bez odniesień do tych wszystkich uwarunkowań, które wskazują na „człowieka konkretnego”, „człowieka rzeczywistego”, żyjącego tu i teraz, nie można ani zrozumieć do końca wyzwania współczesności, ani też na nie w pełni odpowiedzieć.

Ta zasadnicza perspektywa refleksji podjęta na zjeździe powiązana została dwiema doniosłymi rocznicami: z 40-leciem wydania encykliki *Pacem in terris* (a zarazem z 40. rocznicą śmierci bł. Jana XXIII) oraz z 25. rocznicą pontyfikatu Jana Pawła II. Swoiste zaś *iunctim* stanowiło tu Orędzie Jana Pawła II na Światowy Dzień Pokoju 2003, które wprost odnosi się do Encykliki *Pacem in terris*. Bł. Jan XXIII w swojej encyklice zarysował pewną wizję przyszłości świata, opierając się na chrześcijańskiej wizji człowieka, a zarazem akcentując prawa człowieka. Dziś możemy się pytać: czy nie była to wizja nazbyt optymistyczna; czy możliwe jest zbudowanie takiego świata?

Próbie odpowiedzi na powyższe pytania podjęli uczestnicy zjazdu, wspierani wygłoszonymi referatami. Pierwszy z nich, przygotowany przez ks. prof. dr. hab. Mariana Machinka MSF (Olsztyn), zawierał w swej treści zagadnienie „alienacji współczesnego człowieka”. Autor przedstawił w nim istotę i ważniejsze obszary, przestrzenie alienacji. Z kolei zaś ks. prof. dr. hab. Jerzy Troska (Poznań) przedstawił „Fundament antropologiczny nauczania społecznego Kościoła (od *Pacem in terris* do *Centesimus annus*). Ks. dr. Jarosław Sobkowiak (Warszawa) przybliżył uczestnikom zjazdu istotę „sporu o kształt świata w perspektywie »nowego porządku moralnego«.

W dyskusji panelowej nad „płaszczyznami sporu o człowieka” ks. prof. dr. hab. Jan Krucina (Wrocław) analizował trójmian doktryn politycznych, a mianowicie: „personalizm –indywidualizm –kolektywizm”. Ks. dr. Piotr H. Kiniewicz ukazywał istotę „sporu o życie”, ks. prof. dr. hab. Henryk Skorowski – „spór o prawa człowieka”, i wreszcie ks. prof. dr. hab. Jarosław Koral (Warszawa) „spór o człowieka potrzebującego”

W drugim dniu obrad przedstawione zostały dwa referaty. Pierwszy z nich, „Wokół prawdziwej świeckości. Uwagi do *Noty politycznej* Kongregacji Nauki Wiary”, wygłosił w języku niemieckim ks. prof. dr. hab. Lothar Ross (Bonn – Katowice). Jako ostatni zabrał głos przewodniczący Sekcji Polskich Teologów Moralistów, ks. prof. dr. hab. Janusz Nagórny. Wygłosił on referat zatytułowany: „Chrystus sensem dziejów człowieka i świata”

Jest rzeczą zrozumiałą, że na spotkaniu zdołano zaledwie zarysować główne linie sporu o człowieka i o świat. Dokonano tylko przeglądu, niejako ilustracyjnie czy egzemplifikacyjnie, w odniesieniu do niektórych wybranych, najbardziej istotnych płaszczyzn. Wypada zatem cierpliwie czekać na ukazanie się opracowania książkowego, zawierającego całość treści, jakie zostały zaprezentowane na tym dorocznym, niezmiernie ciekawym z naukowego punktu widzenia, spotkaniu.

ks. Andrzej Szafulski